SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:305

av Victoria Tiblom (SD)

Stärkt skydd mot ekonomiskt våld i nära relationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för personer som utsätts för ekonomiskt våld i nära relationer, med särskilt fokus på kvinnors ekonomiska självständighet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för personer som skuldsatts genom ekonomiskt våld att få sina skulder prövade och att få tillgång till juridiskt stöd, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet mot obehörig användning av identitetsuppgifter och e-legitimation vid lån, krediter och andra ekonomiska åtaganden, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Friheten att bestämma över sitt eget liv förutsätter också friheten att bestämma över sin egen ekonomi. Den som inte har tillgång till sina pengar, inte får arbeta eller studera, eller tvingas ta lån och skuldsätta sig mot sin vilja har i praktiken fått sin självständighet begränsad.

Ekonomiskt våld i nära relationer är en allvarlig form av våld och kontroll som länge har fått mindre uppmärksamhet än fysiskt och psykiskt våld. Det kan handla om att en partner kontrollerar den andres bankkonton, kräver redovisning av varje inköp, håller inne pengar eller bestämmer vad den utsatta får använda sina egna inkomster till. Det kan också handla om att någon hindras från att arbeta eller studera, tvingas skriva på lån och krediter eller får sin identitet och sina personuppgifter utnyttjade för ekonomiska åtaganden.

Ekonomiskt våld kan drabba både kvinnor och män, men kvinnor är särskilt utsatta i samband med mäns våld och kontroll i nära relationer. Det handlar inte enbart om pengar, utan om makt, beroende och möjligheten att själv forma sitt liv. Den som saknar ekonomisk självständighet kan få mycket svårt att lämna en destruktiv relation, även när viljan att bryta upp finns.

Problemet upphör inte heller nödvändigtvis när relationen tar slut. Tvärtom kan den ekonomiska kontrollen fortsätta genom skulder, obetalda räkningar, förhalade bodelningar eller andra ekonomiska åtaganden som den utsatta tvingas bära konsekvenserna av under lång tid. En kvinna som lyckats lämna en våldsam relation ska inte behöva leva vidare med förövarens ekonomiska kontroll som en ständig belastning.

Riksrevisionens granskning av statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer har visat på betydande brister i det samlade skyddet och stödet till utsatta. Granskningen pekar bland annat på hur en våldsutövare kan ta kontroll över en närståendes ekonomi med hjälp av e-legitimation, att skyddet vid lån- och kreditgivning behöver stärkas och att möjligheterna att få skulder som uppkommit genom ekonomiskt våld avskrivna är begränsade.

Det finns därför behov av konkreta åtgärder som gör det lättare för den utsatta att återta kontrollen över sin ekonomi och bygga upp ett självständigt liv.

För det första behöver möjligheterna att få skulder som uppkommit genom ekonomiskt våld prövade förbättras. En person som genom hot, tvång, manipulation eller identitetsmissbruk har skuldsatts av en närstående ska inte automatiskt behöva bära hela den ekonomiska bördan. Det bör utredas hur en särskild prövning kan utformas, där omständigheterna kring skuldernas uppkomst beaktas och där den utsatta får möjlighet till kvalificerat juridiskt stöd.

För det andra behöver skyddet vid lån, krediter och andra ekonomiska åtaganden stärkas. Banker och kreditgivare måste ha tillräckliga rutiner för att motverka att en

persons identitet, personuppgifter eller e-legitimation används av någon annan för att ta lån eller ingå avtal. Det bör särskilt uppmärksammas hur digitala tjänster kan missbrukas av en närstående som redan har tillgång till den utsattas telefon, e-post eller Bank-id.

För det tredje behöver samhällets stöd bli bättre samordnat. Socialtjänst, polis, Kronofogden, banker och andra berörda aktörer behöver kunna identifiera ekonomiskt våld och förstå hur det påverkar den utsattas möjligheter att lämna relationen. Den som söker hjälp ska inte behöva berätta sin historia om och om igen eller själv försöka samordna kontakterna mellan olika myndigheter. Det behövs också bättre tillgång till juridisk rådgivning för personer som drabbats av ekonomiskt våld.

Ett samhälle som värnar kvinnors frihet och självbestämmande måste också ta ekonomiskt våld på allvar. Det räcker inte att hjälpa en kvinna att lämna en våldsam relation om hon därefter lämnas ensam med skulder, betalningsanmärkningar och en förstörd privatekonomi.

Den som utsatts för ekonomiskt våld ska ges verkliga möjligheter att återta kontrollen över sin ekonomi och bygga upp ett självständigt liv. Regeringen bör därför vidta åtgärder för att stärka skyddet mot ekonomiskt våld och förbättra stödet till dem som drabbas.

Victoria Tiblom (SD)